

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 377.1

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ НА ЗАСАДАХ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Дімоглова О.В.

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

У статті розглянуто поняття «педагогічні умови» з боку вітчизняних та зарубіжних науковців. Автором були висвітлені питання підвищення ділової репутації та професійного становлення фахівців морської галузі підґрунтям якої є міжкультурна комунікація. Актуальність проблематики дослідження обумовлене необхідністю підвищення якості професійної освіти відповідно до вимог Євроінтеграційних процесів та вимог до здатності не лише до спілкування державною мовою, а й до іншомовного спілкування, що складає основу ділової репутації вітчизняних моряків.

Ключові слова: педагогічні умови, репутація, моряк, освіта, комунікація.

Постановка проблеми. Під час динамічних соціально-економічних змін, що відбуваються на сучасному етапі розвитку українського суспільства, пріоритетним напрямом професійної освіти є підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, здатних оперувати власними знаннями, активно діяти, оперативно приймати рішення, змінюватися та навчатися відповідно до нових потреб ринку праці. На це зосереджено увагу в Законі України «Про освіту», Національній доктрині розвитку освіти в Україні в XXI ст., Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки.

Питання якості професійної освіти завжди перебувала в полі зору як педагогічної теорії, так і практики освіти. Однак на сучасному етапі соціального розвитку проблема сутності підготовки майбутніх фахівців набула особливої актуальності [3, с. 50].

Отже, формування галузевої компетентності фахівця залежить від сукупності певних умов організації навчального процесу та педагогічної майстерності викладача. Вивчаючи особистість викладача вищого закладу освіти, слід спершу розглядати її в соціально-психологічному, а потім – у професійно-педагогічному аспектах [8].

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз публікацій показує, що різні сторони професійно-педагогічної підготовки ґрунтовно висвітлені в дослідженнях І. Беха, А. Богущ, С. Єрмакової, І. Зязюна, Е. Карпової, З. Курлянд, А. Линенко, Н. Ничкало, Г. Нагорної, Р. Хмелюк, О. Цокур та ін.

Проблема професійного становлення і компетентності фахівця широко обговорюється у науково-професійній літературі. Методологічні й теоретичні аспекти розвитку професійної компетентності розглянуті в роботах С. Харченко, Н. Кічук, В. Докучаєвої, Н. Красної, Н. Ларіонової, Д. Разіної, Е. Зеєра, А. Маркової, В. Желяськова та інших авторів.

Серед зарубіжних та українських дослідників, що розглядали проблему міжкультурного спілкування, заслуговують на увагу праці З. Гасанова, С. Кучеряна, В. Мірошніченка, О. Жорнової, С. Нієто, Т. Рюлькера та ін.

Мета статті полягає у розкритті педагогічних умов щодо формування ділової репутації сучасного фахівця морської галузі на засадах міжкультурної комунікації.

Основний виклад матеріалу. На сьогоднішній день специфіка сучасної роботи фахівця морської галузі вимагає високого рівня професіоналізму. Професіоналізм, на нашу думку, і є досягненням ділової репутації конкретного працівника, тобто є результатом його самореалізації в ході тривалого процесу професійного становлення, для якого характерні індивідуальна своєрідність й унікальність умов протікання. Професійне становлення моряка – цілісний і безперервний процес розвитку освітньої та практичної діяльності людини, орієнтований на формування професійних знань, умінь, навичок і культурних якостей особистості, адекватних кваліфікаційним вимогам професії.

Спираючись на дослідження О. Федорової, педагогічні умови це сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей її здійснення, що забезпечують успішне вирішення поставленого завдання [11].

Вивчення психолого-педагогічної, філософської та соціологічної літератури дає можливість розглядати категорію «умови» як складову будь-якого процесу, зокрема і процесу формування професійної готовності моряків при вивченні спеціальних дисциплін.

Зі свого боку О.Г. Бражнич вважає, що педагогічні умови є сукупністю об'єктивних можливостей змісту, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей здійснення педагогічного процесу, що забезпечує успішне досягнення поставленої мети [1].

Під першою умовою ми розглядаємо *психолого-педагогічну підготовку викладачів для розвитку в курсантів навичок і умінь до спілкування іноземною мовою професійного спрямування.*

Як відомо, реалізація навчальної функції потребує від викладача різнобічних компетенцій: і глибоких професійних знань та умінь, і певних

виробничих навичок з робочої професії, і ґрунтовної підготовки з педагогіки та психології, дидактики, методику навчання тощо.

Робота зі студентом (курсантом) вимагає від викладача спецдисциплін формування наступних особистісних професійних якостей вихованця: якості, що відображають загальну та професійну спрямованість особистості (відповідальність, принциповість, працьовитість); риси інтелектуальної сфери (допитливість, кмітливість, уміння виділяти головне, логічність мислення тощо); емоційно-вольові якості (витримка, володіння собою, рішучість, вимогливість); соціально-психологічні (ввічливість, справедливість, діловитість, організаторські здібності); сенсорно-рецептивні (розподіл уваги, спостереження); риси самосвідомості (самокритичність, впевненість у собі).

Отже слід звернути увагу на те, що однією з головних компетенцій майбутнього фахівця морської галузі, на нашу думку, є вміння вільно спілкуватися іноземною мовою, точніше сказати володіння міжкультурною комунікацією.

Процес міжкультурної комунікації є специфічною формою діяльності, яка передбачає знання іноземних мов, матеріальної і духовної культури іншого народу, релігії, цінностей, моральних установок, світоглядних уявлень і т.д., в сукупності визначають модель поведінки партнерів по комунікації. Тільки поєднання цих двох видів знання – мови і культури – забезпечує ефективне та плідне спілкування, служить основою ефективної міжкультурної комунікації, що саме притаманно для професії моряка.

Предметом міжкультурної комунікації є контакти, які відбуваються на різних рівнях, в різній аудиторії, в двосторонньому, багатосторонньому, глобальному аспектах. Метою саме має бути створення умов для розвитку конструктивного діалогу, рівноцінного стосовно представників інших культур.

Також перед нами стоїть завдання розкрити сутність впливу цієї комунікації на становлення ділової репутації українського моряка. Хотілося б відмітити, що між «діловою репутацією організації» та «діловою репутацією фахівця», в даному випадку моряка, можна поставити знак тотожності. Відомо, що цей термін у більшій мірі відноситься до частини бізнесу, так би мовити бренду, іміджу організації чи корпорації і т.д. Адже ділову репутацію фізичної особи можна також вважати її візитівкою, вона відображає престиж, рівень професійності, відповідність діяльності вимогам закону.

Поняття «ділова репутація» знайшло своє відображення під час професійного становлення фахівця будь-якої галузі, де діловою репутацією особистості розуміється оцінка її підприємницької, громадської, професійної чи іншої діяльності, яку здійснює така особа як учасник суспільних відносин [12].

Слід зазначити, що від ділової репутації залежить багато факторів, наприклад, зацікавленість клієнтів, привабливість для співпраці та інвестування, можливість отримання більшого доходу та виходу на нові ринки. На сьогоднішній день не є таємницею те, що репутація України, як потужної морської держави, залишилася в минулому. Тому наші висококваліфіковані моряки змушені здійснювати своє працевлаштування «під прапором», наймаючись на службу на суд-

на іноземних судновласників. Але чи мають наші моряки достатнє досягнення ділової репутації під час міжкультурної комунікації?

З цього висновку випливає ще одне визначення, а саме «іншомовна компетентність моряка». Що це означає? Іншомовна компетентність моряка – це інтегративна властивість особистості, її здатність реалізовувати вміння раціональної комунікації в процесі виконання функціональних обов'язків і використовувати стратегії успішного міжособистісного спілкування з метою гарантування безпеки міжнародного мореплавства та власної безпеки засобами мови міжнародного спілкування [10, с. 8].

Для майбутніх фахівців морської галузі існує певний набір професійно важливих якостей, а також відповідний рівень професійної та світоглядної культури, яка відповідає етичним нормам. Система професійно важливих якостей включає три основні блоки: професійно-ділові, особистісні та міжособистісно-комунікативні якості. Професійно-діловий блок складається з якостей, котрі визначають професійну здатність працівника, як от: наявність професійної освіти, досвіду практичної роботи, організаційні здібності, ініціативність, стабільна працездатність, знання морської практики, чинних наказів, інструкцій, інших нормативно-правових актів, володіння оперативною технікою, спеціальними технічними засобами, шансовими інструментами тощо. Основним джерелом формування цих якостей є система відомчої освіти з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Крім професійних знань, умінь, навичок, велике значення під час визначення ступеню професіоналізму моряка мають суто ділові якості, як-от: організаторські здібності, тобто вміння ефективно налагоджувати свою роботу та роботу колег та підлеглих.

Розкриття другої умови передбачає **обґрунтування використання інформаційно-комунікативних технологій та рольових ігор на заняттях.**

Останніми роками все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій у навчальному закладі. Це стосується не лише нових технічних засобів, але й застосування нових форм і методів викладання в процесі навчання. Оскільки основною метою навчання іноземних мов є формування та розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичного оволодіння іноземною мовою, викладач має створити сприятливі умови для кожного курсанта, вибрати такі методи навчання, що дозволили б усім без винятку виявити свою активність та творчість. Безперечна перевага даних інтерактивних методів навчання перед іншими полягає в тому, що вони «потребують активності з боку кожного учасника заняття, знімають емоціональні й комунікативні бар'єри, сприяють набуттю й формуванню у слухачів не тільки професійних, але й певних особистісних якостей: зібраності, старанності ініціативності, колективізму, креативності, комунікативності тощо» [2].

Однією з форм інтерактивного навчання ми взяли як приклад – метод рольової гри. Рольова гра як діяльність охоплює з'ясування мети, планування, реалізацію мети, а також аналіз результатів, у яких особистість цілком реалізує себе як суб'єкт. Мотивація ігрової діяльності за-

безпечується її добровільністю, можливістю вибору й елементами змагання, задоволення потреби в самоствердженні, самореалізації. Як справедливо зазначає А. Капська рольові ігри є «своєрідним ключем» до розвитку творчих умінь студентів, дія яких створює прекрасні умови для саморозкриття особистості, вироблення навичок логічно мислити, діяти словом і ділом. Ігри активізують у кожного учасника потенційні творчі здібності, які можуть виявлятися лише за певних умов. Наприклад, набути «вільності» тіла у виступах перед слухачами, чи «польоту» голосу, чи спостережливості, чи вміння слухати» [1].

У ході рольової гри студенти (курсанти) змушені вирішувати різноманітні проблемні ситуації, які сприяють використанню іноземної мови не лише для повсякденного спілкування, а також для вирішення професійних завдань. Забезпечуючи формування відповідних видів мовленнєвої діяльності, вони допомагають реалізувати основну функцію вивчення іноземної мови у вищому закладі освіти – формування у студентів професійної комунікативної компетенції.

Під третьою умовою ми бачимо *полікультурну спрямованість навчання з пріоритетом світових культурних і наукових цінностей*.

Привертає увагу позиція науковця Н. Паперної щодо виокремлення таких аспектів діалогу культур:

- білінгвістичний, який включає розробку проблем інтерференції (лінгво- і соціокультурної), кодового переключення, мовного дефіциту, конвергенції і дивергенції культур тощо;
- прагматичний, що передбачає розробку лінгвопрагматики при дослідженні міжкультурної комунікації (специфіка взаємодії різнонаціональних комунікантів, особливості реалізації інтенцій учасників діалогу культур тощо);
- когнітивний – дослідження когнітивних особливостей шляхом сприйняття і розуміння мови й культури різними національними контингентами суб'єктів учіння;
- аксіологічний, спрямований на виявлення оцінювальних характеристик, які «приписуються» явищам мови і культури, що вивчаються представниками різних національних культур;
- естетичний, що розкриває шляхи естетичного осягнення мови і культури різних національностей [9].

На нашу думку, такий підхід створює передумови для всебічного вивчення комунікативної взаємодії мовних партнерів, які належать до різних культур. До того ж діалог культур виконує й роль інформаційної комунікації, віддзеркалюючи суть її трьох соціально значущих структурних компонентів:

- 1) соціальний статус комунікантів, їхні соціальні ролі в комунікативній ситуації;
- 2) соціально зумовлене ставлення до адресату;
- 3) соціально значуща оцінка самої інформації.

Своєрідним типом міжкультурної комунікації у контексті діалогу культур є викладання іноземних мов, де культурна взаємодія представників різних лінгвокультурних спільнот може бути як безпосередньою (прямі контакти), так і опосередкованою (робота з текстом, твором як абстрактною моделлю іншої культури), може будуватися також на внутрішньому діалогові свідомості і мислення людини з уявним світом та іншими людьми.

Одним із чинників, які розкривають характерні ознаки діалогу культур, на нашу думку, є культурно-комунікативна сумісність, що виражає соціокультурну спрямованість спільної діяльності людей у їхньому прагненні досягти згоди і забезпечується відповідною базою дискурсу: ціннісно-нормативна орієнтація, загальноприйняті етикетні норми поведінки, суспільна оцінка соціокультурного досвіду народу, спільність духовних спрямувань щодо здійснення діалогу.

Як можливий варіант міжкультурного діалогу розглядається розгортання двох суперечливих типів відносин – «ситуація розуміння» і «ситуація нерозуміння», межа між якими відносна, динамічна й умовна, де нерозуміння слугує поштовхом, підґрунтям для розширення меж розуміння, де варіанти пристосування власного внутрішнього світу до можливостей вираження смислу і значення іншої культури збільшуються в міру виходу особистості у раніше недоступну предметність культури на основі вже наявних настанов і орієнтацій [5].

Саме в діалогізмі виявляється цілісність позиції, цілісність особистості через відкритість суспільства, взаємозбагачення «інформаційного поля» (мова, знання), постійну взаємодію. Таким чином, можна стверджувати, що міжкультурна комунікація – це галузь соціальної реальності, змістом якої є процес взаємодії культур, а основним посередником – людина як носій (передавач, інтерпретатор, перекладач) інформації, мовна особистість, яка, за твердженням І. Миронової [7] виступає у ролі медіатора культур.

Наведені вище міркування дозволяють відзначити наступне:

- міжкультурна комунікація має багатоаспектний характер, що розкриває її інтегративну природу;
- зміст міжкультурної комунікації базується на інтеграції трьох найважливіших складових: мови, що відображає культуру народу; культури, що передає особливості суспільно-історичних умов; особистості, яка формується у ході освітньої і соціальної діяльності.

Відомо, що спілкування і комунікація є феноменами, які перетинаються, але їхнє повне отождження є не зовсім коректним, оскільки їм притаманні не лише спільні, але й відмінні ознаки.

Спільними ознаками є співвіднесеність з процесами обміну та передачі інформації. Стосовно відмінностей можна зазначити, що спілкуванню притаманні характеристики міжособистісної взаємодії, а комунікації властиве додаткове значення – інформаційний обмін у суспільстві.

Таким чином, спілкування є соціально обумовленим процесом обміну думками і почуттями між людьми у різних сферах діяльності, який реалізується головним чином за допомогою вербальних засобів комунікації, а комунікація на відміну від спілкування є соціально обумовленим процесом передачі інформації як у міжособистісному, так і у масовому спілкуванні різними каналами за допомогою різних вербальних і невербальних комунікативних засобів [2].

Реальне спілкування може відбутися лише за умов володіння всіма учасниками акту комуніка-

ції знаннями щодо норм поведінки, прийнятими в країні, яку представляє співрозмовник, тобто сформованої іншомовної компетенції.

Комунікативна компетентність передбачає засвоєння екстралінгвістичної інформації, необхідної для адекватного спілкування і взаєморозуміння, що неможливе без принципової тотожності загальних відомостей комунікантів про оточуючу дійсність.

Четверта умова, яку ми будемо розглядати це **впровадження широкого використання поза аудиторних форм роботи.**

Позааудиторна робота (курсантів) студентів – це процес, в якому домінує елемент саморозвитку та самореалізації. Вона дає змогу (курсантам) студентам гармонізувати внутрішні та зовнішні фактори формування професійної культури, створює додаткові умови для реалізації внутрішнього потенціалу, задоволення тих потреб, які в процесі аудиторної роботи не задовольняються. Позааудиторна робота має бути орієнтована на особистість (курсанта) студента.

Отже, професійна культура визначається в іншомовному спілкуванні, котре сприяє оволодінню культурними нормами поведінки народу – носія мови. Іншими словами, у процесі навчання іноземної мови важливо залучати (курсантів) студентів до нової національної культури, побуту, традицій, соціальних відносин, що сприяє формуванню соціокультурної компетентності, для забезпечення можливості брати участь у міжкультурній комунікації.

З поняттям толерантності тісно пов'язано поняття емпатія, яке являє собою свого роду один з вищих рівнів толерантності [4]. Завдяки емпатії ми набуємо здатності мимовільного «перевтілення» у інших людей з метою відчуття й зрозуміти як вони відчують, чому вони так діють. Емпатія – це головний шлях самоактуалізації людини [6] і одна з умов вдосконалення особистості. Формування у (курсантів) студентів емпатії як психологічного механізму міжособистісної взаємодії пов'язано з розвитком умінь співвідносити своє і чуже, долати страх і невпевненість перед незнайомими людьми у різних сферах діяльності іншого лінгвокультурної спільноти, брати на себе нові ролі у ситуаціях міжкультурного спілкування.

Емпатійні уміння дають можливість прогнозувати можливі комунікативні невдачі, а також уникати їх. На нашу думку, найбільш значущими емпатійними, які слід розвивати у (курсантів) студентів, є наступні:

- приймати й розуміти позицію іншої людини;
- враховувати соціокультурну специфіку партнера по спілкуванню у виборі вербальних та невербальних засобів спілкування;
- сприймати і з повагою ставитися до іншої системи цінностей, іншого світобачення й світогляду.

Список літератури:

1. Бражнич О.Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О.Г. Бражнич. – Кривий Ріг, 2001. – 238 с.
2. Грушевицкая Т.Г. Основы межкультурной коммуникации: учебник для вузов / Т.Г. Грушевицкая, В.Д. Попков, А.П. Садохин; под ред. А.П. Садохина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 352 с.
3. Гуревич Р.С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: Монографія / За ред. С.У. Гончаренко. – К.: Вища школа, 1998. – 229 с.
4. Комогоров П.Ф. Формирование толерантности в межличностных отношениях студентов высшего учебного заведения: автореф. дис. ... канд. пед. наук. (13.00.08) / П.Ф. Комогоров; КГУ. – Курган, 2000. – 22 с.

Висновки. Проблема педагогічних умов ділової репутації майбутнього фахівця морської галузі на засадах саме міжкультурної комунікації залишається актуальною у зв'язку із розширенням міжнародних зв'язків, залучення більшої кількості різних фахівців до міжнародного спілкування і співробітництва. Висуваються нові вимоги до випускника вищої школи морського напрямку, серед яких, зокрема, володіння іноземною мовою.

Система формування у (курсантів) студентів нефілологічних спеціальностей комунікативної компетентності з іноземної мови, яка б відповідала Європейським освітнім стандартам, передбачає дотримання сучасних дидактичних та методичних принципів навчання іноземних мов, до яких може бути віднесено принципи інтерактивності, мовленнєво-мисленнєвої активності, контекстуалізації та раннього професійного спрямування навчання іноземної мови.

На наш погляд, необхідно переходити до інноваційного навчання з залученням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснення міжпредметної координації в навчанні професійно спрямованої англійської мови та фахових дисциплін. Навчання іноземної мови за професійним спрямуванням треба розглядати як складову частину фахової підготовки (курсанта) студента.

З цього випливає, що досягнення репутації компетентного моряка неможливо без знань іноземної мови.

Інноваційне навчання професійного іншомовного спілкування орієнтується на створення умов для (курсантів) студентів займати активну та ініціативну позицію в навчальній діяльності, самому шукати відповіді на питання.

Навчати мови – це не тільки давати знання про мову, а й навчити користуватися мовою як засобом спілкування, критично мислити, отримувати інформацію з усіх доступних джерел, оцінювати її, розуміти співрозмовника, формулювати власні думки.

Підсумовуючи викладене, ми дійшли висновку, що педагогічними умовами формування ділової репутації на засадах міжкультурного спілкування, насамперед, на вузівському етапі навчання курсантів/студентів, є:

- психолого-педагогічна підготовка викладачів для розвитку в курсантів навичок і вмінь до спілкування іноземною мовою;
- використання інформаційно-комунікативних технологій та рольових ігор на заняттях;
- полікультурна спрямованість навчання з пріоритетом світових культурних і наукових цінностей;
- широке використання позааудиторних форм роботи.

5. Лотман Ю.М. Механизмы культуры / Ю.М. Лотман // Избранные статьи в трех томах. Т.Ш. – Таллинн, 1993. – С. 326.
6. Маслоу А. Способы поведения, ведущие к самоактуализации. «Твое здоровье» – М., 1991. – № 2. – С. 26–31.
7. Миронова И.А. Формирование межкультурной компетентности студентов в процессе обучения профессионально-ориентированному общению / Инна Александровна Миронова: дис. ... канд пед. наук – спец. 13.00.08 – теория и методика профессионального образования. – СПб., 2008. – 218 с.
8. Окса М.М. Генеза вивчення загально педагогічних дисциплін у вузах України в ХХ столітті: Монографія. – Мелітополь: МДПУ, 2004. – 313 с.
9. Паперная Н.В. Формирование готовности будущего учителя к межкультурной коммуникации: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Паперная Нина Васильевна. – Армавир, 2002. – 215 с.
10. Тирон О.М. Психолого-педагогічні основи формування іншомовної компетентності майбутніх моряків : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук : спец. 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / О.М. Тирон. – Київ, 2016. – 26 с.
11. Федорова О.Ф. Некоторые вопросы активизации учащихся в процессе теоретического и производственного обучения / О.Ф. Федорова. – М.: Высшая школа, 1970. – 301 с.
12. Електронний ресурс: Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/sbarbashin/article/21032.aspx>.

Димоглова О.В.

Измаильский государственный гуманитарный университет

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ДЕЛОВОЙ РЕПУТАЦИИ СОВРЕМЕННОГО СПЕЦИАЛИСТА МОРСКОЙ ОТРАСЛИ НА ОСНОВАХ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Аннотация

В статье рассмотрено понятие «педагогические условия» со стороны отечественных и зарубежных ученых. Автором были освещены вопросы повышения деловой репутации и профессионального становления специалистов морской отрасли, основой которой является межкультурная коммуникация. Актуальность проблематики исследования обусловлено необходимостью повышения качества профессионального образования в соответствии с требованиями Евроинтеграционных процессов и требований к способности не только к общению на государственном языке, но и к иноязычному общению, которое составляет основу деловой репутации отечественных моряков.

Ключевые слова: педагогические условия, репутация, моряк, образование, коммуникация.

Dimoglova O.V.

Izmail State University of Humanities

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL REPUTATION OF MARINE INDUSTRY EXPERTS ON THE BASIS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

Summary

The following article deals with the concept "pedagogical conditions" from domestic and foreign scientists. The author displays problems of increase of the professional reputation and professional formation of marine industry experts by means of cross-cultural communication. The main relevance of the research is caused to improve professional education qualities according to requirements of Eurointegration processes and requirements to ability not only to the state language communication and also to foreign-language one what makes professional reputation of domestic seamen basal.

Keywords: pedagogical conditions, reputation, seaman, education, communication.